

Стратегію забезпечення державної безпеки» : Указ Президента України від 16.02.2022 р. № 56/2022.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text>.

8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020 / URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n7>.

9. Настюк В. Я., Белевцева В. В. Національні інтереси у сфері інформаційної безпеки України. *Правова інформатика*. 2014. № 1. С. 52–57. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pinform_2014_1_9.

Олексій БАБЕНКО

курсант

Науковий керівник:

Євген БАРДІН

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ СЛІДЧИМ

Під час досудового розслідування слідчий здійснює слідчі (рошукові) дії, вичерпний перелік яких визначено гл. 20 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

Особливу роль серед визначених слідчих (розшукових) дій займає обшук. Відповідно до ст. 234 КПК України обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, пошук знаряддя вчинення кримінального правопорушення або майна, яке було отримане в результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб [1].

Проведення обшуку можливе лише на підставі ухвали слідчого судді місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а у кримінальних провадженнях які підпадають під юрисдикцію Вищого антикорупційного суду – на підставі ухвали слідчого судді Вищого антикорупційного суду [1].

При цьому треба звернути увагу на деякі особливості проведення зазначеної слідчої дії. Відповідно до ч. 4 ст. 223 КПК України, проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (з 22 до 6 години) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного [1].

Однак такі види кримінальних правопорушень, як, наприклад, незаконне виробництво наркотичних засобів чи незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, вчиняються переважно у нічний час, тому проведення обшуку вночі має місце досить часто. Треба зазначити, що в зв'язку з цим у слідчого виникають деякі проблемні питання під час проведення обшуку [2].

Відповідно до ч. 10 ст. 236 КПК України, обшук житла чи іншого володіння особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису. Водночас, згідно з ч. 7 ст. 223 КПК України, обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії. Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження [1].

В зв'язку із цим питання щодо залучення понять постає досить гостро, особливо що стосується проведення обшуку у нічний час, коли в учасників слідчої дії можуть виникнути обґрунтовані сумніви у незацікавленості осіб, запрошених як понять.

Необхідність запрошення понять для проведення обшуку є досить проблемним аспектом для слідчого і з того боку, що знайти незацікавлену особу (особливо посеред ночі), яка погодиться досить тривалий час бути присутньою під час проведення слідчої дії,

підписати протокол обшуку та ще, йомірно, в подальшому бути допитаним як свідок слідчим та судом, досить складно.

Отже, з метою вирішення зазначених проблемних питань є доцільним внести зміни до ст. 223, 236 КПК України та надати слідчому можливість проводити обшук без присутності понятих за умови здійснення безперервного аудіо- та відеозапису.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10. № 11–12. № 13. Ст. 88.

2. Кримінальний кодекс України від від 05.04.2001 ро.№ 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

Єлисей БІЛІСНКО

курсант ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Науковий керівник:

Олена СОЛДАТЕНКО

доцент кафедри кримінального
процесу Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

**ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Принцип законності є універсальним і, тому в кримінальному процесі пронизує всі стадії, стосується всіх відгалужень кримінальної процесуальної діяльності та є стрижнем для всіх правовідносин, що виникають у сфері кримінального судочинства. Зміст цього принципу розкривається у низці положень Основного закону нашої держави. Наприклад, згідно з ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [1].

Законність кримінальної процесуальної діяльності значною мірою зумовлюється рівнем дотримання відповідних гарантій. Кримінальні процесуальні гарантії законності полягають у сукупності правових засобів, встановлених законодавством, що надають змогу одержати та зберегти інформацію, яка має значення для кримінального провадження, досягти мети й виконати завдання досудового розслідування, захистити та за можливості відновити порушені права й законні інтереси учасників кримінального процесу [2, с. 22–23]. Важливою умовою для забезпечення ухвалення законних і обґрунтованих рішень є регламентація в законі конкретних повноважень посадових осіб. Згідно з ч. 2 ст. 9 КПК України прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язаний всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити ухвалення законних і неупереджених процесуальних рішень [3].

Особливою гарантією обґрунтованості ухвалення рішень на початковому етапі кримінального провадження є встановлені кримінальним процесуальним законом правила початку досудового розслідування, дотримуватися яких зобов'язані всі органи й посадові особи [4, с. 286]. До особливих кримінальних процесуальних гарантій законності початку досудового розслідування належать такі: 1) здійснення прокурорського нагляду; 2) судовий контроль; 3) відомчий контроль. Характеризуючи діяльність прокурора щодо нагляду за законністю вирішення заяв і повідомлень про злочин, треба зазначити, що він у своїй діяльності керується Конституцією України, КПК України, законами України «Про прокуратуру», «Про оперативно-розшукову діяльність», відповідними відомчими нормативними актами офісу Генеральної прокуратури України. Прокурорський нагляд на першій стадії кримінального судочинства – це діяльність, здійснювана уповноваженими прокурорами шляхом реалізації встановлених законом повноважень з метою забезпечення законності ухвалення, розгляду й вирішення заяв і